

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
Кликните да бисте почели унос текста.
1. Датум и орган који је именовао комисију 27. фебруар 2013; Наставно-научно веће Филолошког факултета, Београд   2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. др Дарко Танасковић, редовни професор; Арабистика; 07. 04. 1988, Филолошки факултет, Београд   2. др Анђелка Митровић, редовни професор; Оријентална филологија; 22. 05. 2006, Филолошки факултет, Београд   3. др Снежана Петровић, научни сарадник; Оријентална филологија; 01. 10. 2008, Институт за српски језик, Београд   4.   5.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Ивана, Радован, Мали   2. Датум рођења, општина, република: 29.09.1982, Земун, Србија   3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 12.05.2009, Филолошки факултет Универзитета у Београду, <i>Речи страног порекла у савременом арапском језику</i>   4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Арабистика
III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Компјутерска терминологија у арапском језику
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са знаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.
Докторска дисертација мр Иване Мали <i>Компјутерска терминологија у арапском језику</i> броји 254 стране компјутерског текста и подељена је на следећа поглавља: Увод (1-2), Општа терминологија (3-33), Терминологија у арапском свету (34-67), Арапски језик и компјутери (68-143), Начини ширења арапске компјутерске терминологије (144-195), Речник компјутерских термина (196-233), Закључак (234-237), Литература (238-250) и Прилози (251-254). Поголавља су подељена на потпоглавља која ближе одређују и именују мање проблемске целине којима се рад бави.
V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Дисертација је функционално структурисана, а резултати до којих је кандидаткиња дошла у свом истраживању прегледно и јасно су изложени и у садржинском и у формалном смислу. Дисертација садржи наопходан теоријски оквир везан за дефиницију термина, различите термиолошке проблеме (термиолошка синонимија,

полисемија, језичка економичност, интернационална препознатљивост...) и проучавање настанка и деривационих модела компјутерског терминосистема уопште, а у арапском језику посебно. Уз то је дат и кратак, сврсисходан преглед термилолошких школа и најзначајнијих институција које се баве терминологијом, с посебним детаљним освртом на досадашње активности у овој области у арапском свету. Корпус, који чини око хиљаду јединица ексцерпираних из релевантне стручне литературе, подробно је анализиран са формалног, семантичког, прагматичког и социолингвистичког становишта. Особита пажња поклоњена је графолошкој, фонолошкој, фонотактичкој и морфолошкој адаптацији компјутерских англицизама и њиховом статусу у стандардном арапском језику. У завршним разматрањима посебно је указано на то да се компјутерска терминологија која се користи у свакодневној пракси знатно разликује од оне забележене у стручним речницима или банкама података. Изнети закључци везани за принципе деривације, позајмљивања, одабира и дистрибуције компјутерске лексике у арапском језику, као и билингвалан речник који чине најфреквентнији термини имаће и теоријски и апликативан значај за нашу лингвистичку арабистику, посебно за језик струке.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији уз напомену:

Навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Англоарапски: пријатељ или непријатељ арапског језика? – рад прихваћен у часопису *Анали Филолошког факултета*, 2012.

Арапски језик и Твитер – рад прихваћен у часопису *Анали Филолошког факултета*, 2012.

Статус интернационализама у лексици савременог арапског језика: изазови међународне комуникације – рад излаган на конференцији *Културе у дијалогу*, Филолошки факултет, Београд, 2012 – предато у штампу

О дублетима у арапској компјутерској терминологији – рад излаган на конференцији *Језици и културе у времену и простору*, Филозофски факултет, Нови Сад, 2012 – предато у штампу

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У докторској дисертацији *Компјутерска терминологија у арапском језику* мр Ивана Мали настојала је да свестрано и свеобухватно представи настајање једне релативно нове језичке појаве – компјутерског подјезика и терминологије у арапском. Проблем компјутерске терминологије и стручног регистра данас је посебно занимљив због распрострањене улоге компјутерских и информативних технологија у јавном и приватном животу и свеприсутности компјутерске лексике и компјутерског подјезика у укупном комуникацијском фонду општег језика. Различити професионални подјезици и термилолошки системи већ дуже време привлаче пажњу како лингвиста тако и стручњака за многе научне и техничке области.

Основни циљ овог рада јесте проучавање, дескрипција и детаљна лексичка, морфолошка, семантичка и термилолошка анализа компјутерског терминосистема, и подјезика компјутерских технологија у арапском језику. У том смислу кандидаткиња је обрадила читав низ проблема и питања везаних за ову тему као и различите факторе који су утицали на уобличавање термилолошких ликова у овој области.

Уводна општа теоријска разматрања везана су за дефинисање терминологије и терминосистема, за појма стручног регистара/подјезика компјутерских технологије, проблем стандардизације терминологије, настанак и развој терминологије, термилолошке школе, теорију термина и савремена термилолошка истраживања. Нарочита пажња, из сасвим разумљивих разлога, поклоњена је утврђивању начина и поступака творбе термина, затим структурној и теметској организацији компјутерске лексике и опису компјутерских жаргонизама. Посебан део рада бави се присуством позајмљеница и интернационализама у арапској компјутерској лексици, начинима њихове фонетско-фонолошке и морфолошке адаптација, одређивањем статуса овог термилолошког слоја у стандардном

арапском језику, указивањем на карактер и динамику његовог развоја у арапском свету... Контактна лингвистика неизбежно је подручје у обради компјутерског подјезика будући да је енглески језик примаран при номинацији односних појмова из ове области, а позајмљенице из њега представљају главно врело за попуњавање компјутерског терминосистема. Стога је доста простора поклоњено опису настанка и употребе калкова, адаптацији англицизама, као и пребацивању кода, као важном предуслову за језичко позајмљивање. Поред адаптираних англицизама, у пракси се користи и велики број оних који се нису прилагодили морфолошким и фонетским законитостима арапског језика, а тај знатан лексички скуп носи и посебан назив – компјутерска терминологија у арапском језику.

Сажет преглед рада на изучавању и састављању различитих научних и стручних терминосистема у арапском свету природан је увод за главну тему рада – компјутерску терминологију у арапском језику. У арапским земљама проблем терминологије везане за технички и технолошки развој, и у истој мери и за хуманистичке и за природне науке, актуалан је од краја 19. века. Интензивирани контакти са Западом донели су истински и радикалан препород и еманципацију оводм делу света. Упознавање мноштва техничких и других проналазака и новина наметнуо је проблем промптне номинације нових појмова, односно изналагање адекватних терминолошких решења. Тај задатак поверен је академијама за арапски језик у готово свим арапским престоницама, првенствено онима у Каиру, Дамаску и Аману, али и још неким институцијама, као што је Координациони биро за арабизацију у Рабату. Све оне се данас врло интензивно баве различитом терминолошком проблематиком, њеним тероријским аспектом – општим и посебним лингвистичким питањима везаним за терминологију и принципима творбе термина, као и практичном страном – састављајући разноврсне билингвалне и вишелингвалне терминолошке речнике.

Главни део рада бави се: регистрањем и пописивање лексема и израза вазаних за компјутерске технологије и информатику у стандардном арапском језику. Тако формиран корпус од око хиљаду јединица чине најфреквентнији компјутерски термини ексцерпирани из релевантних извора – специјализовних часописа, стручне литературе, компјутерског софтвера на арапском језику, бројних арапских интернет странице и слично. Систематизација прикупљене грађе извршена је по различитим критеријумима – морфолошком, семантичком, етимолошком и теметском. Корпус је, пре свега, анализиран са становишта творбених тенденција и продуктивности творбених средстава (деривација, композиција, калкирање, адаптација, семантичко позајмљивање...), с посебним освртом на коришћење постојећих творбених образаца као посебним терминогеним средствима у арапском језику. Корпус је, такође, размотрен и из перспективе присутности компјутерске лексике у постојећим арапским општим и специјализованим речницима. Са становишта употребе, поред осталог, дати су и низови терминолошких синонима, који су производ неуједначености терминолошких решења у арапским земљама. У том контексту, из социолингвистичке перспективе констатовано је присуство дијалектизама у компјутерској лексици, као и терминолошка варијантност у писменом и усменом изражавању. Због прилагођавања потребама савременог друштва компјутерски подјезик у арапском језику представља прилично нестабилно лексичко поље подложно променама лингвистичке и изван лингвистичке природе. При томе, иновациони процеси најчешће се дешавају првенствено на семантичком нивоу где многе речи попримају нова значења, као и на нивоу лексичког инвентара настанком многобројних неологизама.

Део дисертација одвојен је и за компјутерски дискурс и употребу терминологије у различитим текстовима, при чему је терминолошки инвентар анализиран у различитим формалним и неформалним ситуацијама.

Чувању терминолошких података и њиховом ширењу посредством терминолошких банака, речника

и других публикација такође је поклоњен адекватан простор.	
Карактер обављених испитивања и разматрања различитих терминолошких проблема изискивао је примену сложеног истраживачког поступка. Методологија при изради дисертације у потпуности је била усклађена са постављеним задацима – ексцерпцијом, дескрипцијом и различитим облицима анализе корпуса. Концепција, функционална структура рада и њој примерени комплексни методолошки поступци указују на пуно научно оправдање теме ове докторске дисертације, уз нагласак да се он по први пут обрађује у нашој арабистици.	
VIII	ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА
НАПОМЕНА	
Начином обраде грађе и представљањем резултата истраживања комплексне проблематике компјутерског терминосистема и подјезика компјутерских технологија у арапском језику дисертација потврђује актуалност и релевантност одабране теме, као и способност кандидата за истраживачки рад, и јасно уочавање и формулисање битних проблема и закључака. У том смислу она представља самосталан и оригиналан научни допринос нашој лингвистичкој арабистици.	
X	ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: Комисија једногласно позитивно оцењује докторску дисертацију мр Иване Мали, предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета у Београду да њено мишљење усвоји и по окончаној процедури кандидата позове на одбрану.	

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Дарко Танасковић, редовни професор
2. др Анђелка Митровић, редовни професор
3. др Снежана Петровић, научни сарадник Института за српски језик
- 4.
- 5.